

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)
Кафедра мистецтво текстилю, вишивки та костюма
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної діяльності

І.В. Петрова

Серпень 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.09 ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ ТА ФОРМОТВОРЕННЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший БАКАЛАВРСЬКИЙ
(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))
галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)
освітня програма Арттекстиль, вишивка і костюм
(назва)
спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
(шифр і назва)
тип дисципліни обов'язкова
(за вибором)
мова викладання українська
(українська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-професійної програми

О.Л. Майданець-Баргилевич

(підпис)

(ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
«Мистецтво текстилю, вишивки та костюма»

29.08.2025 р. № 1

Завідувач кафедри

В.Д. Андріяшко

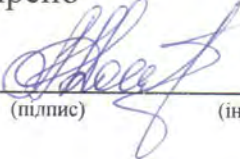
(підпис)

(ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ ТА ФОРМОТВОРЕННЯ» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «БАКАЛАВР» за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». КДАДПМД ім. М. Бойчука. 29.08.2023 р. 20 с.

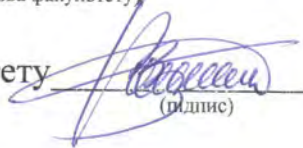
Розробники: ст..викладач кафедри МТВК Дяченко-Забашта Н.М., старший викладач Погорецька В.А.

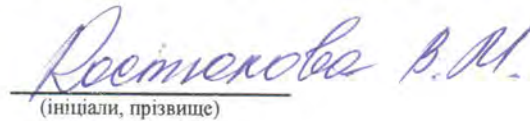
Робочу програму перевірено

Декан факультету — Алла ДЯЧЕНКО
(підпис) (ініціали, прізвище)
30.08.2023 р.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні навчально-методичної ради факультету Декоративно-прикладного мистецтва 30.08.2023 р. № 1
(назва факультету)

Голова НМР факультету

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Дяченко-Забашта Н.М., 2023 рік
КДАДПМД ім. М.Бойчука, 2023 рік

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань <u>02 Культура і мистецтво</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Електронна адреса: https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztva-tekstylyu-vyshyvky-ta-kostyuma/	Спеціальність (освітня програма): <u>023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»</u> (шифр і назва) ОПП « <u>Арттекстиль, вишивка і костюм</u> » (назва)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		1-ий	
Загальна кількість годин – 270 год.		Семестр	
		1-й – 2-й	
		Лекції	
		4 год.	
		Практичні, семінарські	
		128 год.	
		Самостійна робота	
		138 год.	
		Індивідуальні завдання: 0-- год.	
		Вид контролю: поточний контроль, підсумковий контроль	
		Форма контролю: Екзаменаційний перегляд	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи композиції та формотворення» є основною нормативною профільуючою дисципліною, включеною в навчальний план підготовки фахівців декоративно-прикладного мистецтва спеціальності «Арттекстиль, вишивка і костюм». В основі вивчення дисципліни є практичне застосування законів і категорій композиції. Мета курсу полягає у всебічному розвитку творчої особистості студента через послідовне засвоєння ним методів і художніх прийомів композиції, проектної діяльності, графічної майстерності, в забезпеченні теоретичної підготовки і необхідних практичних навичок і умінь для розвитку творчої фантазії та асоціативно-образного мислення, декоративної пластики, відчуття гармонії. Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи композиції та формотворення» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища;

Програмні ***результати навчання***, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

3. Передумови для вивчення дисципліни¹

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
2.	Спеціальний рисунок
3.	Кольорознавство
4.	Рисунок
5.	Живопис

6.	Конструювання одягу
7.	Матеріалознавство та фахові технології

4. Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни «Основи композиції та формотворення» студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

1 семестр

1. Знати та використовувати прийоми стилізації у процесі створення художнього образу.
2. Вміти трансформувати природні форми в орнаментально-декоративні та асоціативно-образні композиції.
3. Вміти досягати художньої виразності у процесі створення художнього образу.
4. Вміти створювати орнаментальні структури в площинно-декоративних композиціях, використовуючи прийоми стилізації та трансформації.
5. Знати закономірності побудови орнаментальних структур в площинно-декоративних композиціях.
6. Вміти знаходити ефективні художні засоби для вирішення художнього образу, гармонізації антропоморфної форми.
7. Вміти використовуючи набуті знання, втілювати свій задум, ідею зі створення сучасного твору, а саме малої декоративної форми для інтер'єру.

2 семестр

1. Знати основні методи та прийоми у проектуванні творів декоративно-прикладного мистецтва.
2. Знати основні закономірності та принципи побудови об'ємно-просторової форми.
3. Вміти об'єднати всі складові задуманого образу стильовими ознаками, спільними рисами, виражальними засобами у єдину композицію.
4. Вміти аналізувати зв'язки та стосунки, які виникають між елементами форми в процесі композиційної будови.
5. Вміти сучасно мислити, трансформуючи традиції національної худ. орнаментики в актуальні твори декоративно-прикладного мистецтва, які б відповідали міжнародним вимогам.
6. Вміти, використовуючи набуті знання втілювати свій задум, ідею зі створення сучасного твору декоративного характеру.

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

[illegible]

5.2 Теми практичних занять

Семестр 1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Виконання асоціативних композицій на задані психологічні стани протилежного змісту з використання графічних засобів (лінія, точка, пляма). <i>Література</i> :[1, 13].	6	
2	Тема 2. Виконання композицій в яких відображена ідея хаосу, часткової гармонізації, стабільного й організованого зображення.. <i>Література</i> : [8, 13].	8	
3	Тема 3. Виконання композицій на основі геометричних фігур із застосуванням різних композиційних структур та способів komponування елементів. <i>Література</i> : [1,6,13].	6	
4	Тема 4. Виконання композицій, в яких простежується рух елемента у часі та просторі площини заданого формату. <i>Література</i> : [8],[13].	8	
5	Тема 5. Виконання композицій за темою симетричної та асиметричної рівноваги довкола вертикальної, горизонтальної та діагональної осей. <i>Література</i> : [8,9,13].	8	
6	Тема 6. Виконання композицій за темою статичності, зародження руху, динаміки. [13].	8	
7	Тема 7. Виконання стрічкових композицій, що передають різні емоційні стани. <i>Література</i> : [8,13],	8	
8	Тема 8. Виконання асоціативних композицій з антропоморфним силуетом. <i>Література</i> : [6,9,13].	8	
Усього годин за 1 семестр		60	

Семестр 2

1	Тема 9. Виконання антропоморфних силуетів, в яких відображена ідея хаотичної, частково-організованої та гармонійної форми. Ахроматичний діапазон. <i>Література</i> :[8, 13].	24	
2	Тема 10. Виконання антропоморфних силуетів, в яких структурування форми здійснюється засобами симетричного та асиметричного	24	

3	членування, контрасту та нюансу, ритму, форм, акценту. <i>Література</i> :[9,13]. Тема 11. Виконання антропоморфних силуетів, в яких структурування форми здійснюється за принципом контрасту, нюансу, тотожності форм та величин. <i>Література</i> :[13].	24	
Усього годин за 3 семестр		72	

5.3 Самостійна робота

1 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 1. Аналіз ритмічних структур смугастих та клітчастих тканин.	32		Поточний контроль
2	Тема 2. Вивчення аналогів світло-тіньових декоративних тканин.	32		Поточний контроль
Усього годин за 2 семестр		64		

2 семестр

1	Тема 3. Вивчення аналогів перебору на рушниках, скатерках, порт'єрах.	34		Поточний контроль
2	Тема 4. Замальовки традиційних мотивів декоративних тканин ручного перебірного ткацтва.	38		Поточний контроль
		72		

6 Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування²

Під час викладання курсу «Основи композиції та формотворення» використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування:

- *поточний контроль* – поетапне оцінювання практичних та самостійних завдань за робочим навчальним планом;
- *екзаменаційний перегляд* – підсумкове оцінювання семестрових результатів якості виконання практичних та самостійних завдань.

7 Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Виконання тем практичних завдань за семестр (аудиторна робота)	15 балів	
Самостійна робота над темами		

² Містить методи контролю результатів навчання студентів у процесі поточного та семестрового контролів.

практичних завдань за семестр	45 балів	
Екзаменаційний перегляд	40 балів	
Представлення результатів творчих та науково-дослідних робіт на фахових і студентських конкурсах, конференціях, олімпіадах; вчасна здача поточного (модульного) контролю тощо	бонусні бали ³ (до 10 балів)	
Всього	100	

8 Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни;

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Оцінювання рівня та якості знань студентів з курсу «Основи композиції та формотворення» здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студента і передбачає диференційований підхід до його організації. Оцінюються виконання студентами відповідних навчальних завдань, під час роботи над якими вони демонструють власне, логічно побудоване, осмислення предмету вивчення, розгорнуті і стислі, але конкретні й аргументовані усні відповіді, науково-дослідні праці, доповіді, виступи у дискусіях та конференціях.

При оцінюванні **знань з теоретичної частини** враховуються:

- обізнаність з предмету, глибина знань;
- вільне володіння науковою термінологією з дисципліни;
- логічність викладу матеріалу, вміння робити узагальнення та висновки.

При оцінюванні **практичних знань** враховуються вміння:

- добирати необхідний матеріал;
- створювати довідковий матеріал для власного користування;
- формулювати власні міркування;
- аргументовано відстоювати власну позицію з питань дослідження;
- застосовувати отримані навички у процесі виконання власної творчої роботи.

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Осмислення та обґрунтування теми завдання / опитування / Збір, аналіз та систематизація дослідницького матеріалу, створення ряду пошукових ескізних варіантів за темою завдань та вибір кращих творчих рішень. Перевірка пошукового дослідницького матеріалу за темами завдань. Перевірка ескізних варіантів та творчих пропозицій за темами завдань. Виконання

³ Якщо після додавання бонусних балів сума перевищує 100 балів, то підсумкова оцінка встановлюється такою, що дорівнює 100

самостійної роботи студентів контролюється викладачем постійно на кожному аудиторному занятті. Самостійна робота є складовою підсумкового оцінювання успішності студента.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Оцінювання рівня та якості знань студентів з курсу «Основи композиції та формотворення» за кожним модулем здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей та здібностей студента, його ставлення до творчої роботи та її виконанням. Оцінюються якість виконання студентами відповідних навчальних завдань за темами з усним поясненням, логічно побудованим осмисленням та практичним виконанням своїх творчих задумів. Контроль проводиться в повному обсязі шляхом оцінювання рівня якості, обсягу та майстерності виконаної роботи, рівня засвоєння теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни. Модульний контроль є складовою підсумкового оцінювання успішності студента

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумкове оцінювання якості знань, навичок та умінь, творчого потенціалу студентів з курсу «Основи композиції та формотворення» під час семестрового контролю здійснюється екзаменаційною комісією. Презентація творчих робіт за темами завдань, екзаменаційний перегляд -- за 100 - бальною шкалою, кафедральний захист курсової роботи, захист кваліфікаційної роботи - диференційний залік.

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна за фахом

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи композиції та формотворення», методичне забезпечення за темами семестрових завдань, наочний матеріал; Необхідні матеріали: папір різних форматів і кольорів, папір – калька, міліметровий папір, пензлі, олівці, фарби акварельні, гуаш, акрил, м'які матеріали, фломастери, клей ПВА, планшети, лінійки, стиплер, картон, достатнє освітлення і тепло.

10. Рекомендовані джерела інформації

Творча робота в музеях декоративно – прикладного мистецтва з музейними експонатами - невичерпним джерелом творчості художника декоративного мистецтва;

Відвідування періодичних виставок декоративно – прикладного мистецтва, авторських виставок художників нашої академії;

Участь в мистецьких заходах: мистецьких фестивалях, народних святах, конкурсах, конференціях, майстер – класах;

Творча дослідницька і пошукова робота в бібліотеках.

10.1. Основна література

1. Антонович Є. А., Захарчук – Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно – прикладне мистецтво. Львів «Світ» 1992.
2. Васіна З. Український літопис вбрання . К.: – 2003. «Мистецтво».
3. Запаско Я. П. Декоративно – ужиткове мистецтво, Л. – «Афіша» 2000.
4. Кара – Васильєва Т. В., Чегусова З. А. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «Великого стилю». К. – 2005.
5. З. Жук А. К. Сучасні українські художні тканини. К.: Наук. Думка, 1985. 120 с.
6. Нечипоренко С. Г. Декоративні тканини та килими України, альбом – посібник, Київ – 2005.
7. Найдено О., Орлова Л. Народна лялька. К.: - 2016, « ArtHuss».
8. Павлуцький Г. Історія українського орнаменту / Образотворче мистецтво. 1992. № 4,5.
9. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики «АТН» К.: – 2005.
10. Україна та українці. «Оранта» . К. – 2006.
11. Чегусова З. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен: Альбом-каталог. К.: ЗАТ «Атлант ЮЕмСі», 2002. 511 с.
12. Українське народне мистецтво. Тканини і вишивки. К.: - 1961. «Головполіграфвидав».
13. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення. Навч. посіб. для вищих навч. закладів. – К.: Каравела, 2004. – 304 с.

10.2 Допоміжна література

1. Жоголь Л. Є. Декоративне мистецтво в сучасному інтер'єрі. К.: Будівельник. 1986. 200 с.
2. Запаско Я. П. Українське народне килимарство. К., 1973. 60 с.
3. Українське народне декоративне мистецтво. Декоративні тканини / За ред. В. Г. Заболотного, В. І. Касіяна, Є. І. Катоніна, Н. Д. Манучарової. К.: Держ. Вид-во літ-ри з буд-ва і арх-ри УРСР, 1960. 350 с., іл
4. Нечипоренко С. Г. Вибійка в Україні: Навчальний посібник. К.: Майстерня книги, 2010. 128 с., іл.
5. Сидорович С. Й. Художня тканина західних областей УРСР. К.: 1979.

10.3 Інформаційні ресурси

- наочні посібники за тематикою семестрових завдань з методичного фонду майстерень художньої вишивки, художнього текстилю, моделювання костюма;
- зразки кращих робіт студентів минулих років;
- дипломні роботи студентів академії;
- методичний фонд викладача;
- бібліотека академії.

Л И С Т

узгодження робочої навчальної програм з дисципліни «Основи композиції та формотворення»

складеної відповідно до освітньо-професійної програми «Арттекстиль, вишивка і костюм» підготовки студентів ОС «Бакалавр» за напрямом/спеціальністю 023
«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»,

розробленої
старшим викладачем Дяченко-Забаштою Наталією Миколаївною

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – <u>Мистецтво текстилю, вишивки і костюма.</u> (назва кафедри)	Андріяшко Василь Дмитрович		
Випускова кафедра – <u>Мистецтво текстилю, вишивки і костюма.</u> (назва кафедри)	Андріяшко Василь Дмитрович		

Додаток В

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

*Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття*

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Змінено кількість кредитів на навчальну дисципліну		
2	Змінено назву дисципліни		
3	Змінено кількість годин на практичні заняття		

**Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
«Основи композиції та формотворення»**

Робоча програма затверджена на 2023/2024 навчальний рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. _____. 2022 № ____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. _____. 2022 № ____

Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 2023/2024 навчальний рік (зі змінами згідно з додатком ____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. _____. 20 ____ № ____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. _____. 20 ____ № ____

Завідувач кафедри

Андріяшко Василь Дмитрович

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком ____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. _____. 20 ____ № ____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. _____. 20 ____ № ____

Завідувач кафедри

Андріяшко Василь Дмитрович

Додаток Д
Голові Навчально-методичної
ради,
проректорові з науково-
педагогічної діяльності
Петровій Інні Володимирівні

ПОДАННЯ

Прошу включити до порядку денного наступного засідання Навчально-методичної ради питання про затвердження робочих програми, розроблених кафедрою мистецтва текстилю, вишивки і костюма.

1) з дисципліни «Основи композиції та формотворення»
(9 кредитів), перший (**бакалаврський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Завідувач кафедри МТВК Андріяшко Василь Дмитрович.

«__» 202__р.